

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/190/2019
Identifikačné číslo spisu:	5418201747
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:5418201747.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiťovi: X. S., rod. S., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom K., T.. Z. Č.. XXX, zomr. dňa XX.XX.XXXX, o prejednanie novoobjaveného majetku poručiťľa, ktorá sa viedla na Okresnom súde Dolný Kubín č. k. 5D/149/2018, o dovolaní dedičky Q. Q., rod. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. Č.. XXX, zast. Advokátska kancelária Slamka & Partners s. r. o., so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského 1735/29, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline zo dňa 26. júna 2019, č. k. 8CoD/3/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žiaden z dedičov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1.1. Krajský súd v Žiline uznesením zo dňa 26. júna 2019, č. k. 8CoD/3/2019, potvrdil uznesenie Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 5D/149/2018-140 zo dňa 28. marca 2019 v časti, ktorým súd schválil dohodu dedičov o vyporiadaní dedičstva v dedičskej veci po poručiťovi, podľa ktorej spoločné nehnuteľnosti nachádzajúce sa v k. ú. K., zapísané na: - LV XXXX, na podiel vedený pod B30 v 7680/633600-inách na meno poručiťľa, o celkovej výmere 28761 m², t. j. vo výmere pripadajúcej na uvedený podiel 349 m², - LV XXXX, na podiel vedený pod B30 v 7680/633600-inách na meno poručiťľa, o celkovej výmere 297969 m², t. j. vo výmere pripadajúcej na uvedený podiel 3612 m², - LV XXXX, na podiel vedený pod B28 v 7680/633600-inách na meno poručiťľa, o celkovej výmere 182 m², t. j. vo výmere pripadajúcej na uvedený podiel 2 m², - LV XXXX, na podiel vedený pod B53 v 12/864-inách na meno poručiťľa, o celkovej výmere 440 m², t. j. vo výmere pripadajúcej na uvedený podiel 6 m², - LV XXXX, na podiel vedený pod B53 v 12/864-inách na meno poručiťľa, o celkovej výmere 1232 m², t. j. vo výmere pripadajúcej na uvedený podiel 17 m², nadobúda dedič Q. S. v celosti na uvedené podiely poručiťľa bez povinnosti vyplatiť odstupujúcich spoludedičov.

1.2. V odôvodnení uviedol, že dedička - dcéra poručiťľa podaným odvolaním žiadala zmeniť uzatvorenú dedičskú dohodu podľa jej návrhu. Uzavretá dohoda o vyporiadaní dedičstva môže byť za konania zmenená, odvolaná alebo nahradená novou dohodou, a to aj počas odvolacieho konania, pokiaľ odvolací súd o veci nerozhodol. Zmena dohody, jej odvolanie alebo nahradenie novou dohodou sú možné len so

súhlasom všetkých dedičov, ktorí ju uzavreli. Takýto súhlas odvolateľkou v konaní nebol pripojený. Rovnako sa k tejto nevyjadril ani dotknutý dedič Q. S.. Naviac dohoda o vyporiadaní dedičstva po poručiteľovi uzavretá medzi dedičmi neodporuje zákonu a nie je v rozpore s dobrými mravmi, uzavrel odvolací súd.

2.1. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie dedička Q. Q. (ďalej aj „dovolateľka“) s odôvodnením, že je daný dôvod v zmysle § 240 písm. f/ CSP, pretože súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať jej práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Nesprávnosť procesného postupu videla v tom, že súdny komisár nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX k. ú. K. neidentifikoval ako nehnuteľnosti, ktoré obhospodaruje spolumajiteľstvo bývalých urbarialistov obce V.J., keďže tieto boli v k. ú. K.. Vzhľadom na uvedené súdny komisár vyhodnotil, že nehnuteľnosť sa nedá drobiť a na základe tejto informácie bola uzavretá predmetná dedičská dohoda. Nesprávny postup notára vychádzal zo zlého vyhodnotenia predmetu dedičstva. Keďže nehnuteľnosti patria do spolumajiteľstva bývalých urbarialistov obce V., kde je spolumajiteľkou aj dovolateľka, zákon jej umožňoval nadobudnúť jej zákonný podiel.

3. Dedičia Q. S. a V. S. sa k dovolaniu nevyjadrili.

4. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

5. Konanie o prejednanie dedičstva, resp. konanie o dedičstve patrí medzi mimosporové konanie, ktoré je s účinnosťou od 1. júla 2016 upravené samostatne v ustanoveniach § 158 a nasl. Civilného mimosporového konania (ďalej len CMP). Ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa neho sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (§ 2 ods. 1 CMP). To platí i pre konanie o dovolaní. Keďže CMP neustanovuje inak, bolo potrebné na dovolacie konanie v danej veci aplikovať CSP.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolací súd skúmal existenciu dovolateľkou uplatneného dovolacieho dôvodu, ktorým je tzv. vada zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Ak totiž dovolanie z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. zmätočnosť rozhodnutia) neznamena len splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

8. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae

(odmietnutie spravodlivosti). Pri posudzovaní znemožnenia uskutočňovať strane jej patriace procesné práva, je nevyhnutné skúmať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces. Jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

9. Dedička Q. Q. v dovolaní namietala nesprávny postup notára ako súdneho komisára, ktorý mal pri zisťovaní súpisu majetku poručiteľa zanedbať poučovaciu povinnosť. Dovolateľka mala za to, že notár bol povinný ju informovať o tom, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX k. ú. K. obhospodaruje spolumajiteľstvo bývalých urbarialistov obce V..

10. Postup notára ako súdneho komisára upravuje zákon č. 161/2016 Z. z. civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP).

10.1. Jednou z hlavných úloh dedičského súdu (notára ako súdneho komisára) je zistiť majetok a dlhy poručiteľa. Majetkom poručiteľa sú všetky predmety majetkových právnych vzťahov (§ 118 OZ), teda veci, práva a iné majetkové hodnoty. Dedičský súd (notár ako súdny komisár) vykoná na zistenie majetku a dlhov poručiteľa úkony podľa povahy vecí. Najmä vykoná predbežné vyšetrovanie (§ 175 CMP) u domnelých dedičov, u príbuzných, u toho, kto obstaral pohreb poručiteľa, prípadne u iných osôb. Ďalej obstará podklady o majetku poručiteľa z verejných registrov a vykoná potrebné dôkazy (najmä dôkazy listinami, prípadne dôkazy výsluchom účastníkov konania alebo svedkov).

10.2. Pokiaľ je zistená existencia majetku dedičský súd (notár ako súdny komisár) toho, kto je povolaný dedičť jedným procesným úkonom upovedomí o tom, že je dedičom a upovedomí a poučí ho o jeho právach v rozsahu podľa § 189 ods. 1 (upovedomenie o dedičskom práve).

10.3. Následne dedičský súd (notár ako súdny komisár) vykoná súpis majetku a dlhov poručiteľa. Súpis je procesným úkonom dedičského súdu (notára ako súdneho komisára). Vo väčšine prípadov bude súpis majetku a dlhov poňatý do zápisnice z pojednávania. Dedičský súd (notár ako súdny komisár) jednotlivo ocení veci, práva a iné majetkové hodnoty zaradené do súpisu majetku a dlhov poručiteľa (§ 197 CMP). Ocenenie vykoná tak, že zistí všeobecnú hodnotu každého majetkového kusu. Ocenenie sa vykoná ku dňu smrti poručiteľa (§ 200 CMP).

10.4. Súdny komisár schváli dohodu o vyporiadaní dedičstva (§ 203 CMP), ak táto dohoda neodporuje zákonu alebo dobrým mravom (§ 482 OZ). Predpokladom uzavretia dedičskej dohody je existencia aspoň dvoch dedičov. K uzavretiu dohody sa vyžaduje konsenzus, teda súhlas (zhodná vôľa) všetkých dedičov (aj zákonných, aj závetných), prípadne ich zástupcov. Nestačí preto, ak väčšina dedičov s dohodou súhlasí, ak jeden dedič nesúhlasí. Formálnym potvrdením súhlasu s dohodou o vyporiadaní dedičstva je podpis účastníkov na listine, ktorá obsahuje jej znenie (najmä zápisnica z pojednávania). Dohoda sa musí týkať všetkého známeho majetku patriaceho do dedičstva (nielen niektorej jeho časti). Dedičská dohoda ponúka dedičom široké dispozičné oprávnenia. Ani dohoda, podľa ktorej by jeden z dedičov nenadobudol z dedičstva nič, nie je v rozpore s dobrými mravmi. Dedičskú dohodu možno až do právoplatného skončenia dedičského konania meniť, odvolať alebo ju nahradiť novou dohodou, a to aj v priebehu odvolacieho konania, až do rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci samej. Zmena dohody, jej odvolanie alebo nahradenie novou dohodou je možné len so súhlasom všetkých dedičov, ktorí ju uzavreli. Dohoda o vyporiadaní dedičstva sa musí týkať všetkého majetku, ktorý bol uvedený v súpise aktív dedičstva

11. Z obsahu dedičského spisu Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 5D/149/2018 vyplýva, že návrh na prejednanie novoobjaveného dedičstva iniciovala práve dovolateľka, ktorá k návrhu priložila aj výpisy z listov vlastníctva, obsahujúcich aj popis nehnuteľností, ktoré žiadala zahrnúť a prejednať v dedičstve po poručiteľovi X. S.. Vedela teda, aký je charakter nehnuteľností a táto informácia vyplýva aj zo zápisnice o pojednávaní (č. l. 132 a nasl), kde je výslovne uvedené, že ide o spoločné nehnuteľnosti podľa zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločnostiach.

12. Dovolací súd nezistil v postupe dedičského súdu (notára ako súdneho komisára) žiadne pochybenie, ktoré by spôsobovalo porušenie dovolateľkinho práva na spravodlivý proces. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie dedičky Q. Q. nie je dôvodné, a preto ho zamietol podľa § 448, § 451 ods. 1 veta za bodkočiarkou.

13. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP s použitím § 52 CMP.

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok